

I. N. 7.

APHORISMI PHILOSOPHICI
DE

USU ONTOLOGIÆ

IN

THEOLOGIA
REVELATA,

QUOS

CONSENSU AMPLISS. FACULT. PHILOSOPH. IN
REG. ACAD. ABOENSI,

PRÆSIDE

MAXIME REVERENDO atq; CELEBERRIMO VIRO,

D: NO CAROLO
MESTERTON,

S. S. Theol. Doct. Log. & Methaphys. PROFESS.
Reg. & ORD.

PRO GRADU,

Publice examinandos sistit

JOHANNES HENRICUS HALLENBERG,

V. D. M.

TAVASTENSIS,

IN AUD. MAJORI DIE XII. APRIL. A:o MDCCLX.

H. A. M. C.

ABOÆ, Impressit DIRECT. & TYPOGR. Reg. Magn. Duc.
Finland. JACOB MERCKELL.

H. Mag. Ch.

Kongl. Maj:ts
Tro = Tjenare och Second-MAJOR,

Wid

Björneborgs-Länns Regemente / till Fot /

Den Wälborne Herren,

Herr FRANTZ
HENRIC
VON KNORRING,

Hög = Gunstige Synnare.

De pflichter Naturen pålägger hwarjorn och enom, at wils
sa sina Wälgierningsmän, äro stora, och böra med all
tilgiftwenhet i acht tagas, ty emellan åtnjuten gunst och
kyldig tacksamhet bör wara en den aldeanärmaste förknippelse.
Huru skal jag, som sig bör, bemöta den höga Ynnest, som
Wälborne Herr Majoren bewisat mig, alt ifrån den dag jag
ägde

ägde lyckan blifwa antagen uti des Fjörnåma Hus, at wä-
da och underrisa Wälborne Herr Majorens älskans wär-
da och wälartade Fjåra Barn? För sådan hög gunst har jag
ej annat at gifwa, än desse få Pappers-blån, dem jag med
rätta bör Wälborne Herr Majoren upoffra, hälst de ej fun-
nat blifwa tryckte, så framt J. Hög-gunstige Herre, ej derpå
fästet. Detta allt, gör hjertat lågande af högaktning, och
tanckan aldeles utblåtad af tjenliga ord at affkildra Eder yn-
nest. Jag kan dock så mycket mindre underlåta, at för det
Allmänna röija min ofullkomlighet i des beprisande, som jag
är förwissad om, at en enfaldig upriktighet mera än utswade
ord och prunckande talsfätt, giälla i de Dgon, hwilka jag
detta wördnads-fulla offer wägar understå. Låt Wälborne
Herr Major, Edert, allom bekanta ädelmod, och än gifwa
den mig hårtils bewista godhet tilökning derigenom, at min
enfaldiga wälmening med benägna Dgon anses. Hwarföre
jag ständigt skal och bör wärda en så hög gunst, samt wid
alla tilfällen wisa den wördnad mitt inre huser för en så stor
Gynnare. Himmelen förlåne Wälborne Herr Majoren och
des Fjörnåma omwårdnad all Andelig och Lekamlig Wälfiguel-
se, och låte en så wärdig Man sent saknas i wåra Bygder.
Under denna min hjerteliga önskan, skattar jag för min bästa
winning, at städse få heter,

Wälborne Herr MAJORENS

Adressmjuke Tjenare,
JOH. HENR. HALLENBERG.

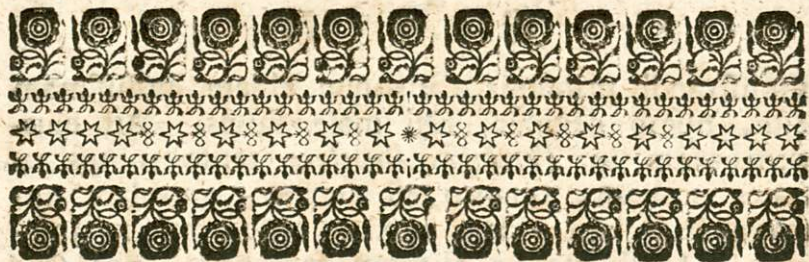
Kongl. Maj:ts
Tro=Tjenare och Sändrich,
Wal=Adle
Herr H E N R I C
HALLENBERG,

Min Högåhrade Kjäre Fader.

ME man är then tjenstachtig, lydig och underdänig, hwilken man näst GUD har at tacka för sit lif och upriñelse, påminner of then uti vår Natur implantade Lagen. Så oemotsfjäheligt detta är, så högt förbunden finner jag mig wara, at wisa Eder Min Far, en barnslig wördnad och ödmjukhet, endr jag betraktar huru om och sorgfällig I varit om min upkomst. Eder förmåga har ej sträckt sig längre än allenast til wiljan, dock har Förfynen utsebt en annan som fullbordat hwad I önskat. Ord förmå ej utföra den wördnad hwaraf mitt inre rörs, och utom dem, sträcker sig min förmåga intet. Tillåt dock Min Kjäreste Far, at jag lånmar Eder desse få Blat såsom widermälen af min ödmjuka wördnad och ärtjänsta. HERren den Högste tildele Eder all Udelig och Bekamlig Wälsignese, och låte Eder efter denna mödosamma jordiska wandelen få lott i de Sällas Boningar! Således önskat af den, som til slutet af lefnaden med wördnad framhårdar,
Ein

Högåhrade Kjäre Faders

Ödmjuk=lydigste Son,
JOH. HENR. HALLENBERG,

APHORISMUS I.

Omnis evitetur confusio, mox significare juvabit, quam verbis, fronti dissertationis impressis, tribuamus significationem. Sciendum itaque nos, per *Ontologiam* intelligere, cum illustr. *Wolffio*; scientiam entis in genere. Metaphysicam hoc sensu sumtam in *Theologia Revelata* utilissimam esse contendimus, per hanc *Theologiam* intelligentes quidem *complexum veritatum in S. S. obviarum, salvandis magis minusque necessariarum*, in primis vero *in compendiis & Systematibus Theologicis propositas*, ubi illis non paucæ admiscentur propositiones Philosophicæ, ut terminos, ibi occurrentes omitamus.

APHOR. II.

O*ntologiam Theologia Naturali* suppeditare demon-

monstrandi principia, ideoque eidem utilissimam esse, nemo negabit, nisi male sanus. At ejusdem usum in *Theologia Revelata* tanto minus omnes probant, quanto est certius, quosdam nostram scientiam eidem noxiam esse, inique judicare. Missis itaque aliorum sententiis, nos Ontologiæ in *Theologia Revelata*, quadruplicem tribuimus usum, *Exegeticum* scilicet, *Dogmaticum*, *Polemicum* & *Præservatorium*. Primum primo exponemus. Hunc præstat Ontologia terminos plurimos & *Biblicos* & *Ecclesiasticos* explicando, h. e. fixas & distinctas earundem tradendo significationes, quo fit, ut & *Biblia* ipsa & *Scripta Ecclesiastica* optime intelligere, aliisque exponere queamus. Reperiri in S. S. ejusmodi voces, quæ Ontologiæ egent explicatione, satis superque evicerunt Stralius & Svicerus, quorum hic præsertim voces ejusmodi per totum Codicem S. sparsas copiose collegit, collectasque ex Ontologia explanavit. Quod rursus ad terminos attinet *Ecclesiasticos*, h. e. eos, qui in Sacris Pandectis non quidem expresse leguntur, ibi tamen *κατὰ δὲ ἀνάγκην* latent, ideoque in compendiis & Systematibus Theologicis commode usurpantur; tales, inquam, haud paucos esse quis ignorat? Huc hi pertinent: *ens*, *unum*, *verum*, *bonum*, *perfectum*, *principium*, *principiatum*, *causa*, *causæ sociæ*, *causa principalis*, *instrumentalis*, *impulsiva*, *interna*, *externa*, *ratio*, *effectus*, *necessarium*, *contingens*, *finitum*, *indefinitum*, *persona*, *essentia*, *existentia*, *substantia*, *accidens*,

videns, objectum, finis, signum, norma, actus primus & secundus, & qui sunt reliqui. En nubem terminorum! Hos quæso & similes quomodo intelleges, nisi in Ontologia fueris versatus?

APHOR. III.

Secundum usum Dogmaticum vocavimus. Hunc Ontologiæ ideo adscribimus, quia ad confirmationem ipsorum Theologiæ Revelatæ dogmatum mirifice facit. Quæ probata accipe! Principium Theologiæ Revelatæ complexum esse hanc propositionem: Quicquid Scriptura Sacra dicit, illud est infallibiliter verum, neminem fugit. Huic innituntur, quæcunque in Sancta illa scientia dicuntur. At, unde quæso, allatæ propositionis certitudo erit petenda? Certe ex principio contradictionis. Nam sic omnino demonstrandum erit complexum illud principium, nisi quod Scriptura Sacra, dicit, esset infallibiliter verum, illa simul esset verbum DEI, & simul non esset (per concessa, demonstr. vel hypothesein:) non esset, quia continet mendacia, quæ in DEum ut auctorem cadere nequeunt. Cum vero impossibile sit idem simul esse & non esse, quicquid Scriptura Sacra, & cætera. Hinc quisque facile judicare potest, quantum præsidii vel unicum illud Metaphysicorum axioma Theologicis veritatibus præstet. Notatu ergo dignissimum quoque est, ipsum Spiritum Sanctum in Sacro Codice ad idem axioma respexis-

respexisse. Epistolæ ad Rom. Capt. XI: v. 6. ex-
 citasse heic sufficiet, ubi Spiritus Sanctus verita-
 tem sui asserti (*si per gratiam, non ex operibus?*
Si ex operibus non ex gratiâ?) resolvit in hanc
 propositionem: *impossibile est idem simul esse & non*
esse, e. g. esse gratiam & non esse gratiam, esse opus
& non esse opus. Præter hæc, Dogmaticus Meta-
 physicæ usus exinde quoque maxime patet, quod
 ope propositionis Metaphysicæ, sine ulla *υπερβασι*
τις αλλο γινεσθαι conclusiones in articulis puræ fidei in-
 ferantur maxime stringentes. Harum unam alte-
 ramve nominare juvabit; e. g. *cuiunque competunt*
attributa Divina & opera Divina, ille est verus
Dēus; at iam Spiritui Sancto, & cætera, ergo. Et
Quorum unus est gignens, unus genitus, unus denique
procedens, illi differunt realiter, at jam, ergo. In
 utroque hocce Syllogismo major propositio est
 Metaphysicæ, conclusio autem ad articulum purum
 pertinet. Et sic in cæteris. Taceo apertum
 huncce usum in Articulis Mixtis, quos ex ratione
 sola etiam probari posse, ipsa eorum definitio
 indicat.

APHOR. IV.

Tertius usus erat *Polemicus*. De hocce dubita-
 bit nemo, qui modum novit, quo nos ad-
 gredi solent hostes. Scilicet articulos *puræ fidei* so-
 la non raro explicare conantur ratione, quod
 cum fieri nequeat, eosdem mox in dubium voca-
 re,

re, tandemque prorsus negare, non erubescunt. Prodit vero Nostra Ontologia, *nos finitos, Deum infinitum esse*, docens, nosque ideo lubentissime credere debere, quæ nobis manifestat, nostrum limitatum licet superet captum. Pari modo sese habet cum articulis mixtis. Dum enim eorum ex Scriptura Sacra demonstrationi additur demonstratio ex rationis promptuario desumpta, dici nequit, quam cito succumbant hostes, spurii rationis principiis & ejusdem & revelationis vera & genuina effata impugnaturi. Taceo plurimas ne intelligi quidem, multoque minus sopiri posse controversias, nisi in auxilium vocetur Ontologia. Tales sunt sequentes: *num peccatum originale est substantia vel accidens? An privativum vel positivum? Num personæ Divinitatis realiter, modaliter, vel ratione distingvantur?* Mitto reliquas.

APHOR. V.

ULtimum denique locum occupat, *usus Præservatorius*. Heu, inquis, Ontologiæ tribuit, quæ soli Scripturæ Sacræ competunt. Ne quid celeriter judices! Fatemur, eos, qui Sacro Codici firmiter adhærent, a vero nunquam aberrare posse tramite. Ast nos heic non Christianum quemvis, verum Theologiæ studiosum respicimus. Huic armis sæpius *naturalibus* quam *Spiritualibus* est pugnandum cum hostibus. Illa vero ex Ontologia

tologia imprimis petuntur. Hujus itaque si pro-
 positiones & terminos ignoraveris, facile fieri
 potest, ut nubem amplectaris pro Junone. Si
 autem & illas & hos tibi reddideris familiares,
 errabis nunquam; ubi nimirum accesserit, vel
 potius præcesserit, diligens & pium Scripturarum
 scrutinium. Quam prona, ignoratio Metaphysi-
 cæ, sit ad errores quosvis, via, Flacius, Vorstius
 & Keckermannus suis testantur exemplis, quorum
 iste, peccatum originale ipsam Hominis substantiam,
 ille eternitatem DEI successivam, hic personas Dei-
 tatis modaliter distinctas esse, imperite asseruit.
 Optamus itaque, ut, quoquot Sanctiori discipli-
 næ sese addicere constituerunt, primum primæ
 scientiæ principia, saltem palmaria, addiscant,
 quo sic, ut debent, monitu Pauli Tit. I: v. 9. &
 facilius & felicius ἀνιλέγησας queant ελέγχειν in
 summi Numinis gloriam, quæ sit EI linc.

FINE !!!

